

Maatregelen om infectie en verspreiding van PIAMV te voorkomen of te beperken

Onderstaande adviezen zijn tot stand gekomen op basis van onderzoek en uitgebreide interactie met veredelaars, lelietelers, broeiërs, handelaren, exporteurs, voorlichters en keuringsdienst. Aanvullende informatie te vinden via www.tuinbouw.nl onder projectnummer 13732, 14483 en 14518.

Adviezen m.b.t. zaadoverdracht PIAMV

- Ondanks dat het risico op PIAMV-overdracht tijdens kruisingsactiviteiten en via zaad als zeer klein wordt beschouwd, wordt geadviseerd om de veredelingspopulatie volledig vrij te houden van virus, inclusief PIAMV.

Adviezen m.b.t. aanwezigheid PIAMV buitenkant blad en bol

- Kijk met de ogen en zo min mogelijk met de handen
- Reinig handen na het aanraken van PIAMV-geïnfecteerde planten en bollen grondig met water en zeep. Let op vuilresten die in poriën, huidrimpels en onder nagels achterblijven.
- Let op werkvolgorde: eerst getoetst virusvrij, daarna risico-partijen, als laatste PIAMV-geïnfecteerde partijen

Adviezen m.b.t. aanwezigheid PIAMV in spoelwater

- Let op werkvolgorde: eerst getoetst virusvrij, daarna risico-partijen, als laatste PIAMV-geïnfecteerde partijen
- Spoel met zo laag mogelijke waterdruk om verwonding te voorkomen
- Gebruik gescheiden waterbassins en spoellijnen om vuil en virusbesmet water uit de eerste spoelijn gescheiden te houden van relatief schoon water uit opvolgende spoellijnen.
- Helder water dat vrij is van zwevende deeltjes kan eventueel ontsmet worden met ozon en/of UV-licht.

Adviezen m.b.t. aanwezigheid PIAMV op oppervlakten

PIAMV komt voor aan de buitenkant van bollen en wortels. In onderzoek is PIAMV aangetroffen op de shaver, rollers, weegtellerbakjes, de telmachine, handschoenen van medewerkers en in leliekratten.

- Let op werkvolgorde: eerst getoetst virusvrij, daarna risico-partijen, als laatste PIAMV-geïnfecteerde partijen
- Reinig oppervlakten regelmatig, maar in ieder geval voor verwerking van virusvrije partijen met veel water (eventueel verwarmd, eventueel aangevuld met zeep). Zorg dat alle plant-, bol- en grondresten verwijderd zijn. Eventuele nareiniging met een geschikt ontsmettingsmiddel of desinfectans kunnen de laatste restjes virus verwijderen.

Adviezen m.b.t. waardplantenreeks PIAMV

- Strikte onkruidbeheersing gericht op in ieder geval weegbree en melganzevoet is belangrijk en moet eventuele virusreservoirs voor PIAMV in onkruid voorkomen.

Adviezen m.b.t. 'kijken met de hand'

Ondanks dat het risico voor virusverspreiding van blad op blad via de hand nihil is, wordt geadviseerd

- Handen grondig met water en zeep te wassen aansluitend op het bekijken en aanraken van virusgeïnfecteerde planten

Adviezen m.b.t. machinale teeltwerkzaamheden (planten, koppen, afmaaien en rooien)

Ondanks dat het risico voor virusverspreiding tijdens planten, machinaal koppen, afmaaien en rooien nihil lijkt te zijn, wordt geadviseerd rekening te houden met werkvolgorde:

- Verwerk eerst virusvrije partijen, daarna verdachte partijen en als laatste virusgeïnfecteerde partijen
- Reinig machines na het werken met een partij die verdacht of besmet is met PIAMV grondig met ruim water (verwijderen van alle grond- en plantresten moet voldoende zijn)

Advies m.b.t koppen en afmaaien

- Kop en maai verdachte of PIAMV-besmette partijen wanneer het gewas droog is en indien mogelijk bij warm weer, blauwe hemel en enige wind. Onder deze omstandigheden is het risico op verspreiding gering.

Adviezen m.b.t. spoelen, shaven en verwerken van bollen

- Verwerk eerst virusvrije partijen, daarna verdachte partijen en als laatste virusgeïnfecteerde partijen
- Rooi PIAMV-geïnfecteerde partijen zo laat mogelijk zodat de bol zo veel mogelijk in rust is en weinig vocht (en virus) verliest tijdens het spoelen, shaven en verwerken.
- Werk met zo laag mogelijke waterdruk om beschadiging van bollen te voorkomen
- Bouw de waterdruk op de spoellijn in de loop van de lijn op zodat eerst met een lage waterdruk en beperkte beschadiging het grootste gedeelte van zand van de bollen wordt afgespoeld
- Maak van het spoelwater geen 'virussoep'. Werk daarom met grote volumes water, en indien mogelijk, met verschillende watercircuits. Gebruik water aan het begin van de spoellijn, relatief schoon water voor de laatste stappen van de spoellijn. Indien er wettelijk mogelijkheden zijn, dan heeft een doorstroomsysteem voorkeur ten opzichte van recirculatie van spoelwater.
- Reinig verwerkingslijnen regelmatig, maar in ieder geval tussen het verwerken van verdachte of PIAMV-geïnfecteerde partijen. Het grondig verwijderen van alle grond- en plantresten met ruim water moet voldoende zijn. Nareiniging met een effectief reinigingsmiddel kan wenselijk zijn.
- Laat de wondjes en beschadigingen die tijdens spoelen, shaven en verwerken van bollen ontstaan eerst ruim voldoende herstellen voordat de bollen aansluitend worden ontsmet in een dompelbad.

Adviezen m.b.t. schubbenteelt bij lelies

Bij mechanisch ontschubben vindt veel verwonding van weefsel plaats. Ondanks dat dit niet met onderzoek is bevestigd, wordt verwacht dat er tijdens het mechanisch schubben van PIAMV-geïnfecteerde bollen virusverspreiding binnen partijen, maar ook tussen partijen kan optreden.

- Let op werkvolgorde bij mechanisch schubben: eerst getoetst virusvrij, daarna risico-partijen, als laatste PIAMV-geïnfecteerde partijen
- Wanneer er tijdens spoelen, shaven, en/of verwerken virusverspreiding heeft opgetreden, dan is het aannemelijk dat deze infecties in de buitenste schubben heeft opgetreden (de buitenste schubben beschadigen meer dan de binnenste schubben). Gebruik daarom bij voorkeur voornamelijk de binnenste schubben bij schubbenteelt.
- Reinig machines voor mechanisch schubben tussen (PIAMV-geïnfecteerde) partijen grondig met veel water (eventueel verwarmd, eventueel aangevuld met zeep). Zorg dat alle plantresten verwijderd zijn. Eventuele nareiniging met een geschikt ontsmettingsmiddel of desinfectantia kunnen de laatste restjes virus verwijderen.
- Bij het uitschudden van nieuwe bolletjes ontstaan er (met name bij Perlite en Vermiculite) wondjes. Er lijkt aanzienlijke virusverspreiding op te kunnen treden wanneer aansluitend op het uitschudden een ontsmetting in een dompelbad plaats vindt. Laat daarom wondjes enkele dagen herstellen voordat de bolletjes ontsmet worden in een dompelbad.
- Bij kale schubbenteelt treedt deze vorm van virusverspreiding niet op.

Adviezen m.b.t. koken en ontsmetten van leliebollen

- Zorg dat voordat bollen gekookt of ontsmet worden, de bollen volledig zijn hersteld van recente verwondingen of beschadigingen. Alleen dan kan het risico op infectie met PIAMV worden beperkt
- Houd rekening met werkvolgorde: allereerst partijen vrij van virus koken en/of ontsmetten, aansluitend risicovolle partijen en als laatste virusgeïnfecteerde partijen.
- Houd er rekening dat PIAMV gedurende het koken en/of ontsmetten van geïnfecteerde bollen de virusconcentratie in het kook- en ontsmettingsbad toe zal nemen. Ververs daarom op tijd dit bad.
- PIAMV in water is eventueel ook af te doden bij verhitting tot 65°C gedurende 10 minuten of 60°C gedurende 30 minuten. Bij een 55°C wordt PIAMV bijna niet afgedood, ook al wordt het virus vele uren verhit.